

V Ý B E R č. 7 / 1 9 8 6

na tému : m l á ě ž i

O b s a h :

Martin Rázus: Smútočný odkaz do Paríža /Venované pamiatke Štefánikovej/	1
Anton Hlinka komentuje Dominika Kal'atu, biskupa: Čo my odovzdáme novým generáciám?	2
Mons. Trstenský : List redakcii denníka Smer, Banská Bystrica	4
Z knihy mons. Trstenského "Ako svedectvo"	7
Interview Maríny Havranovej s prof. T.Špidlíkom: Slovenská špiritualita a otázky kresťanstva	8
Rozhovor so slovenským misionárom v NSR, otcom Zemanom, SDB	10
Martyr's Shrine- kanadská národná svätyňa jezuitov	11
Otec Vojtech Zeman, SDB: Homília na 27. cezročnú nedeľu 1986 v Mníchove	12
Interview s otcom Revesom: 30. výročie jestvovania slovenskej katolíckej misie vo Francúzsku	15
Otec Danián: Veľký Kristov svedok dnešných čias /Jorge Valls/	16
- Myšlienka dňa	19
Rozhovor s otcom Dr. Jozefom Heribanom, odborníkom na poli biblických vied	20
- Myšlienky dňa	23
Matej Zátka : Rehoľa piaristov	24

Martin R á z u s

~~Smútočný odkaz do Paríže.~~

~~/Vencovská - matka Štefanikovej/~~

... Už doletel! ach, doma je už, doma,
v tej drahej zemi...
s jej otázkou sa hľbil v blankyt nemý,
až bôl to veľké srdce vyhlodal,
keď zval ho čas - on všetko - všetko dal
za spln sna - dal ta hrstami obidvoma
a z lásky, čo i hviezdy stemnila -
pre volnosť vlasti...

Dnes je doma, doma,
veď doletel, kam duša túžila,
však - hajh! nie v náruč matky ani rodu,
lež v stĺpe dymu Smrti v ramená,
by sotva prišiel - mal sa ku odchodu...

Nám ostala len tá hrud' studená -
a mramor čela, zhaslé zraky
/najkrajších citov vyschlé pramene/,
nad nimi srdce žiaľom kamenie
a pohľad vzpurno blysne nad oblaky,
zkiad' šepom vánku v otuplý sluch soznie,
že krásne žil a skončil grandiózne...

A dunie hlasy zvonov od Dunaja,
v kvíl steká záchvev tisíc úderov,
kým vijú vence dcéry slobodného kraja,
obloha svieti smútku nádherou
a Kriváň trúchlo staré ~~temo~~ vzpína
a prajnej Seine volá Vltava,
že plače národ - jak sa plakáva
nad rakvou - syna - najväčšieho syna,
čo zažal dušou zore nad horami
a doletel...

Ó, plačte, plačte s nami !!!

9.V.1919

Zobrané spisy Martina Rázusa, zv. 5, MS, Martin, 1943, str. 141-2.

- o -

Martin R á z u s /1888 - 1937/, evanjelický farár v Brezne, básnik
a spisovateľ i slovenský politik. Vydal zbierky básní: To je vojna,
Hoj, zem drahá! Drámu "Hana", romány Svety, Júlia, Krčmársky kráľ
a krásny román z detstva a mladosti "Maroško" a "Maroško študuje".
Jeho zobraňé spisy vydala Matica slovenská v roku 1943.

- o -

- Každý z nás má rozširovať okolo seba kráľovstvo Božie. Toto
robíme i dobrou katolíckou samizdatovou tlačou. Totiž takí budeme,
akú tlač čítame. Nech každý z nás získa aspoň jedného čitateľa!

- Zober Cirkvi Eucharistiu a čože ostane na svete, ako blud a
nevera? /Sv. Bonaventura/.

- o -

~~Príležitosťou vianočných sviatkov sme si pripomenuli 1100. výročie~~
 smrti nášho prvého arcibiskupa sv. Metoda. Rozhlasová stanica
 Slobodná Európa venovala tomuto jubileu celý rad príspevkov.
 V rámci dnešného slova do týždňa otec Anton HLINKA, SDB,
 odčituje pozoruhodný článok otca biskupa Dominika KAĽATU,
 uverejnený v Slovenských hlasoch z Ríma pod titulom

Čo my odovzdáme novým generáciám?

1100. výročie smrti sv. Metoda - píše biskup Kaľata - stavia Slo-
 vákov doma i v zahraničí pred dôležité otázky a úlohy. S radosťou
 pozorujeme, že naši historici venujú tejto udalosti mimoriadnú po-
 zornosť. A sme im za to vďační. Nemali by sme však ostať len pri spo-
 mienkách a historických výskumoch, ba ani pri hrdom povedomí, že
 1100. výročie ohlasovania evanjelia na Veľkej Morave nám prinieslo
 do národnej pokladnice také inštitúcie, ako Matica Slovenská alebo
 Spolok sv. Vojtecha.

Po tejto konštatácii sa biskup Kaľata pýta:

A čo my dnes? Čo my odovzdáme ďalším generáciám?

Zamyslime sa nad týmto problémom v troch aspektoch:

- hlásať blahozvesti a žiť podľa viery,
- odovzdať ďalej faklu viery,
- podnecovať vývin veľkých osobností.

Naši predkovia prijali vieru, lebo im bola blahozvest' zrozumiteľne
 ohlasovaná. Predošlé misijné pôsobenie cudzou rečou hovoriacich vie-
 rozvestov sa stretalo s neúspechom. To nám potvrdzuje základnú teo-
 logickú pravdu, ktorú sv. apoštol Pavol formuloval v liste Rimanom:
 viera je z počutia a počutie predpokladá slovo Kristovo. Viera je
 teda eminentným Božím darom, sprostredkovaná Cirkvou a teda Kristom
 poslanými vierozvestami a prijatá slobodným úkonom mysliaceho člove-
 ka. Obidva prvky sú nerozlučne spojené. Ohlasovanie a počutie sú na
 seba odkázané!

Ide tu však nie o jednorazový úkon. Viera si vyžaduje životnú kon-
 tinuitu. Keď vzklíči ako semeno, musí ďalej rásť a zvelaďovať sa
 alebo jej hrozí živorenie a zánik. Viera je ustavične sa obnovujúcim
 procesom rastu a zvelaďovania v priestore a čase, v jednotlivcoch a
 v spoločenstve. Každá generácia musí začať znovu, každá stojí na po-
 čiatku tohto procesu, lebo viera sa nededí narodením, ale rastie v
 procese spoločenského vývinu v rodine, škole, v styku s prírodou a
 spoločnosťou. Každá generácia má za úlohu odovzdať túto faklu viery
 ďalej. Nikto iný to za ňu nemôže urobiť, pretože každá generácia je
 dôležitým ohnivkom v reťazi národnej existencie! Nikto však nemôže
 dať, čo nemá alebo čo mal - a stratil!

Odovzdať ďalej faklu viery! Nemôžeme sa ubrániť obdivu nad múdros-
 ťou a prezieravosťou svätých vierozvestov, ktorí podľa výskumu histo-
 rikov venovali mimoriadnu pozornosť kňazskému dorastu a teda príprave
 a výchove hlásateľov blahozvestí! Z dejín poznáme aspoň niektoré mená
 Metodových žiakov, ako Gorazda, Klimenta, Nauma, ním vyhlásených
 pokračovať v diele hlásania evanjelia. Cyril a Metod postupovali
 v tomto úsilí presne podľa vzoru Ježiša Krista, ktorý si z veľkého
 počtu poslucháčov vyvolil užší kruh mladých ľudí a venoval ich výcho-
 ve systematickú starostlivosť!

Dnes je táto úloha o nič menej aktuálna ako pred 1100 rokmi. Ani
 od tejto starosti o dorast nás nikto nemôže dispensovať. Predovšet-
 kým sa táto úloha vzťahuje na biskupov doma i za hranicami, nie menej
 však na diecéznych kňazov a rehoľníkov! A istotne nie v menšej miere
 na rodičov, ktorí by mali byť povolani svojich synov a dcéry
 povzbudzovať a nie udúšať - ako sa to často robí!

Metodovo výročie má viesť ku spytovaniu svedomia pre všetkých, ktorí sú zodpovední za dorast, hlásateľov a teda i za mládež, ktorej sa ohlasuje blahozvest. Lebo je nesporné, že národ má takú budúcnosť, aké perspektívy do budúcnosti a aké ideály má jeho mládež: ako táto mládež myslí, cíti, ako hodnotí veci a udalosti, pre čo sa oduševňuje, čo ňou hýbe, čo pokladá za dôležité a akými morálnymi silami disponuje pre uvedenie týchto hodnôt do života.

Podnecovať vývin veľkých osobností.

A práve toto nás vedie k tretiemu momentu, k otázke osobností v slovenskom živote. Je to otázka azda ešte chúlостivejšia, ako tie dve predošlé. Veď ohlasovať evanjelium je vždy dajako možné, je možnosť postarať sa aj o primeranú orientáciu mládeže.

Možno však vychovávať osobnosti? Je možné dať národu veľkých ľudí, nositeľov viery a hodnôt, ktoré tvoria duchovný poklad, bohatstvo národa a jeho kultúry?

Takto postavená otázka vyznieva škôr ako provokácia. A do určitej miery ňou aj je. A z hľadiska národného života, z hľadiska budúcnosti sú takéto provokácie aj namieste. Veľkí ľudia sú v prvom rade Božím darom pre každý národ! To je nepopierateľná skutočnosť. Na druhej strane načim vidieť, že sú ku veľkosti potrebné aj ľudské predpoklady. Ak sa už vopred uspokojujeme s malosťou, priemernosťou, ak by nám bolo - ako sa vrávi - všetko dobré, potom sa sami vzdávame možnosti stať sa veľkými, potom sa sami tlačíme do malého formátu. Práve pri tomto 1100-ročnom výročí je čas na zamyslenie, že t r o c h á r s t v o a m a l i c h e r n o s ť n á m v e ľ m ĩ š k o d ĩ a !

V tomto nám nezaškodí provokácia našich susedov a našich vlastných dejín. Len si spomeňme, koľko veľkých ľudí darovali ľudstvu naši severní susedia a na aké veľké postavy našich dejín sme si spomínali pri príležitosti 1000. výročia ohlasovania evanjelia, teda pred sto, stodvadsať rokmi - ako katolícky biskup Štefan Moyzes, evanjelický superintendent Karol Kuzmány, kňazi František Sasinek, Andrej Kmet', Andrej Radlinský, Andrej Sládkovič, ďalej Jozef Hurban a podobne, ľudia, ktorí vyšli zo školy bernolákovcov a štúrovcov, ktorí stavali na položených základoch do výšky svetovej kultúry a literatúry.

1100. výročie smrti svätého Metoda je aj po tejto stránke výzvou na svedomie národa. Za veľkým Učiteľom mali by kráčať veľkí žiaci, za svätým vierozvestom svätci, kresťania veľkého formátu i pre dnešný svet! Hoci sme malým národom, môžeme byť hrdí na veľkú minulosť, na dlhodobú príslušnosť ku kultúrnym národom sveta, ktoré sa môžu odvolávať na dedičstvo sv. Cyrila a Metoda!

Toto dedičstvo má svoj materiálny a duchovný aspekt. Biskupi na Slovensku zdôraznili v pastierskom liste popri viere obnovu kostolov, kaplniek a krížov. Je to iste záslužné úsilie. Biskupi v zahraničí vyzdvihujú duchovné hodnoty viery a mravnosti pre existenciu národa a ich obnovu pri tomto jubileu!

Biskup Kalata potom takto skončí :

Ale ani jedno ani druhé sa nezaobíde bez splnenia základných podmienok:

bez ohlasovania blahozvestí, bez dorastu a bez osobností, ako nositeľov a inšpirátorov kresťanského a národného života!

- 0 -

MLÁDEŽ SLOVENSKA, HVIEZDOSLAV ŤA NAZVAL BUDITEĽKOU RÁNA .
STAŇ SA ňOU ZVEĽAĎOVANÍM CYRILOMETODSKÉHO DEDIČSTVA !

Trstená 16.7.1986.

Titl.

Redakcia denníka S M E R

Banská Bystrica.

Prečítal som si Vaš článok, uverejnený dňa 11.7.1986 pod titulom: "Včera- horlivý ~~propagátor~~ ~~fašistickej~~ ideológie, dnes - 'ochranca' ľudských práv".

Považujem sice za zbytočné i za neúčelné a za svoje poníženie zaoberať sa týmito Vašimi osočovaniami, plnými nenávisti a nepochopiteľnej zloby, a neospravedlňujem sa Vám a ani nežobrem o zadostučinenie za Vaše urážky, no predsa píšem aspon toto; žiada si to Vami zavádzaná a otravovaná veriaca verejnosť.

Nestačí len uviesť odsúdenie, ale dôležité je zistiť, či bolo oprávnené a v súlade s platnými zákonnými ustanoveniami. Veď boli nevinne odsúdení na smrť a aj popravení straníci ako Slánsky, Klementis... a po smrti boli rehabilitovaní. Nesprávne a v rozporoch so zákonom boli na dlhé roky väzenia odsúdení p. prez. Dr. Gustáv Husák, Laco Novomeský, Ladislav Holldoš... a to i napriek tomu, že boli zaslužení straníci. Tak to bolo i s mnohými nestraníkmi, ktorým obrana bola veľmi sťažená, ba priam znemožnená. I obvinenia musia byť zistené a dôkazmi potvrdené. Zaoberať sa teda so všetkými Vašimi nepodloženými obvineniami, ktoré uvádzate vo Vašom článku, by bolo pod nohu ľudskú a kresťanskú dôstojnosť.

Nebojím sa priznať, že ako kňaz a Slovák som si plnil a plním i teraz svoje náboženské a národné povinnosti. Staral som sa, niekedy až s vypätím svojich duševných a telesných síl, o hmotné a duševné blaho svojich blížnych, a to bez toho, žeby som bol niekomu skrivil čo len vlas na hlave, a najmenej občanom židovského pôvodu, ktorých som tiež považoval za svojich blížnych a na požiadanie som so súhlasom Otca biskupa Jána Vojtaššáka ich po predbežnej príprave krstil a tak ich, ako aj ostatných som chránil pred deportáciou, ako som mohol. Mojou zásadou totiž vždy bolo a je aj teraz, že ak niekomu nemôžem urobiť dobre, neurobím mu zle. Vždy som však bránil aj záujmy cirkvi a veriacich proti útokom tej či onej strany, i oživoval ducha náboženského, čo bolo a je moje hlavné poslanie. To bolo príčinou nenávisti bojových ateistov voči mne, ba aj príčinou môjho vyradenia z pastoračnej činnosti. Tak mi to naznačili mestskí a okresní činitelia v Dolnom Kubíne a tiež v Starej Ľubovni, keď mi vyčítali náboženskú aktivitu a napríklad v Kubíne žiadali odmenu, aby som z Kubína odstránil reholné sestry, zriekol sa kultúrneho domu, odovzdal im cirkevný majetok atď. atď. Keď som to všetko odoprel urobiť, poslali ma do TNP.

No i keď moje 2-ročné zaraďenie do TNP - 1.6.1949 Okresným národným výborom v Dol. Kubíne, ktoré ste vynechali vo svojom útočnom článku, bolo protiprávne, ako to dodatočne mojím uznesením z 8.12.1970 vyhlásil z príkazu Kraj. súdu v Ban. Bystrici Okresný súd v Dol. Kubíne, bolo predsa signálom pre moje súdenie v Čadci, v Bratislave, a napokon aj v Žiline a v Prahe i pre dlhoročné väčenie na po mnohých väzniciach a koncentračných táboroch a vyradenie ma z pastoračnej činnosti. Príčinou toho nebolo moje členstvo v HSĽS /strana slovenského veriaceho ľudu na obranu i ochranu ich náboženských, národných a sociálnych práv/, ba ani do roku 1944 funkcia jej miestneho predsedu, a to na priamu žiadosť okresného dekana a veriacich v Dol. Kubíne, či čisto duchovná činnosť v HG a v HM, ktorá by nebola na škodu aj v pionierskych skupinách a v

5.
SZM, ale skôr čosi, čo je podstatou V šho bytia, čiže snaha zničiť všetko, čo je duchovné. Ako dôkaz uvádzam to, že viacerí knazi a laici neboli v HSĽS a sedeli ešte viac rokov v žalári ako ja, a sú ešte aj teraz vyradení zo spoločenského života len preto, že boli a sú oddanými členmi svätej Cirkvi. A na druhej strane mnohí bývalí aktívni členovia HSĽS, HG a HM, teraz sú členmi a funkcionármi KSS.

Napokon HSĽS bola pre Slováka čínsi prirodzeným za prvej republiky aj za Slovenského štátu, ktorý za taký uznal Stalin i Hitler a 26 štátov, a čo raz bolo, nemôže ani všemohúci Pán Boh urobiť, aby to nebolo, môže len zastrieť vedomie, aby to vyšlo z pamäti. O účasti v HSĽS sa rozumne vyjadril veliteľ mesta Dolného Kubína plukovník Domin, myslím, že sa tak volal, keď so Sovietskym vojskom obsadil Dolný Kubín. Zavolať si všetkých vedúcich činiteľov mesta a okresu na ONV a každého sa pýtal ako sa volá, aké má povolenie a v akej bol strane. Veľmi sa rozčúlil, keď všetci tvrdili, že neboli v nijakej strane a vykrikol: "Ako je to možné, že štátni zamestnanci neboli v štátnej strane". I mňa sa opýtal, kto som a v akej som bol strane. Odpovedal som jednoznačne, že som knaz a že som bol v HSĽS a začas aj jej miestnym predsedom. Jemne mi povedal po rusky, aby som sa posadil. Všetkým prítomným však rozkázal, aby šli stavať zrúcaný most za Kubínom. Opýtal som sa, či i ja mám ísť. Odpovedal mi: "Tebe netreba, ty si spravodlivý, nech idú tí stavať most, ktorí klamú".

Pri nijakom mojom súdení, ba ani pri mojom zaradení do TNP nebola kvalifikovaná moja účasť v strane za trestnú, lebo i pri najprísnejšom vyšetrovaní nenašli vyšetrojúce orgány nič takého, čo by v mojej účasti v HSĽS bolo podliehalo trestnému stíhaniu, teda ani Vami napadnutá moja česť, že som sa "aktívne podieľal na eskortovaní židovských rodín dolnokubínskeho regiónu v rôznych koncentračných táboroch". A keby som sa bol v Sládečkovciach spojil so správcom knazského tábora, ako mi to navrhoval, nebol by som býval súdený ani v Bratislave pre tzv. spojenie so zahraničnými agentami, s ktorými som nemal nič spoločné. Ani písanie listov štátnym a verejným činiteľom a nasovokomunikatívnym prostriedkom nemôže byť terčom útokov proti mne, keďže naša Ústava dovoľuje podávať rozličné sťažnosti, najmä keď sa z druhej strany potupuje to všetko, čo je sväté nám veriacim. I to zazlievanie mi kritizovania tzv. mierového knazského združenia Pacem in terris a CMBF v Bratislave a v Litoměřiciach je záležitosťou Cirkvi a jej knazov i veriacich, ktorí majú právo i povinnosť sa o nej vyjadrovať a nikto im to nemôže zabranovať, nemôže to byť teda trestuhodné.

Podkladom teda i dôvodom môjho prenasledovania bolo a je to, čo po mojom odchode zo Starej Ľubovne napísali Východoslovenské noviny dňa 11.4.1974 v článku: "Jediné východisko: Komunistická dôslednosť: "Veľký dôraz kladie výbor KSS v Starej Ľubovni na svetonázorovú výchovu a v nej na ateistickú propagandu. Tu ich čaká ešte veľa a dlhodobých úloh. V meste treba prehlásiť svetonázorovú výchovu aj v rodinách komunistov. Súvisí to relatívne s väčším vplyvom maloburžazných prežitkov vo vedomí ľudí, so značným stupňom religiozity a aktivity zácie cirkve vných predstaviteľov. Jeden z nich dokonca presadzoval protispoločenskú a protisocialistickú politiku. O právne ne-mu štátne orgány odňali súhlas na pastoračnú činnosť, pod ktorej kepienkom porušoval základné socialistické princípy našej socialistickej spoločnosti." Tým vyššie uvedeným "presadzovaním protispoločenskej a protisocialistickej politiky a porušovaním základ-

~~ných princípov našej socialistickej spoločnosti"~~ podľa Rozhodnutia ONV v Starej Ľubovni zo dňa 30. jan. 1974, ktorým mi bol odňatý štátny súhlas k duchovnej činnosti bolo, že som v poslednom období stále viac vystupoval svoju reakčnú činnosť tým, že som vo svojich kázňach otvorene hanobil a šťval proti pokrokovým znýšľajúcim občanom. "Doslovne v jednej kázni povedal, že tí, ktorí sú neveriaci raz pocítia vládu boha a budú sa chcieť stať veriacimi, keď už bude neskoro. V meste tým sústavne porušuje štátom stanovené zákony vo vzťahu cirkvi, ako tomu bolo v období posledných vianočných sviatkov, keď pomocou školských detí dal roznášať balíčky do niektorých rodín, do ktorých vkladal víno, pomaranče, mydlo a ďalšie veci". /Šlo o balíčky, ktoré som poslal starým a opusteným veriacim a povolal som ich k štedrovečernému a vianočnému stolu/.

"Počas pôsobenia vo farnosti Stará Ľubovňa", možno čítať v Rozhodnutí, "vedome porušoval smernice o vyučovaní náboženstva tým, že v kostole a vo farskej budove združoval a nacvičoval minijstrantský zbor i spevokol, ako aj organizoval stretnutia detí vo väčšom počte vo farskej budove".

"Podobne za svojho pôsobenia vo farnosti Stará Ľubovňa došli k nemu 3 rehoľné sestry, ktoré vykonávajú ním poverené cirkevné funkcie a aktívne sa zapájajú do aktivizácií cirkvi v meste a medzi mládežou. Vzhľadom na uvedené dôvody a jeho protispoločenskú nebezpečnosť, ktorú aktivizuje najmä v poslednom období a v posledných dňoch... s okamžitou platnosťou odnímame štátny súhlas pre ďalšiu pastoračnú činnosť". Tolko z Rozhodnutia.

Tu je teda, ako sa vraví, pes zakopaný, nie fašizácia, ale rozvíjajúci sa trochu aktívnejší náboženský život, či v Starej Ľubovni alebo v Dolnom Kubíne a jeho podporovanie, kde žijem, bol a je príčinou útokov proti mne. To napokon potvrdzujete aj Vy, keď ma, čo je pre mňa chválou, pranierujete, že v spojení s Vatikánom bojujem proti ateizmu a za ľudské práva.

To je pravda. A to je i teraz Váš podnet hanobného písania proti Cirkvi, proti Sv. Otcovi a v tom prípade aj proti mne.

Ak teda máte záujem o ozajstný prospech našej vlasti a jej obyvateľov, i o zachovanie a upevňovanie mieru a nechcete, aby Vás svet odsudzoval, že nerešpektujete Ústavu a medzinárodné dokumenty zaručujúce našim občanom všetky ľudské práva, vrátane aj náboženských, píšete pravdivo, objektívne i s rešpektom voči presvedčeniu všetkých občanov a v jasných pojmoch, rozlišujúcich napr. presne rodolubstvo Hlinkovo i jeho úprimných stúpcov oddaných Bohu a národu, od národne i nábožensky utlačovateľského fašizmu, nacizmu a iných totalitárnych ideológií a neosočujte so zatratými päsťami a s plnou dávkou nenávisťi tých, čo sa snažia vytvoriť z našej vlasti rodinný domov všetkých jej obyvateľov, lebo kto nenávidí, nebuduje, ale rúca.

Prosím od Pána Boha Vami potupovaného, aby Vám uštedril aspoň štipku ľudskosti, trochu viery v tie pravdy, ktoré Vám ponôžu byť osožnými našej vlasti a raz Vás presvedčia, že ste sa mýlili, keď ste proti Nemu bojovali.

S patričným pozdravom

Mons. Viktor Trstenský
rk. knaz m. sl.

Na vedomie :

Štátnym a cirkevným predstaviteľom
a masovokomunikatívnym prostriedkom.

- 0 -

TNP= tábor n tených prác; HSĽS= Hlinkova slovenská ľudová strana
HG = Hlinkova garda; HM = Hlinkova mládež.

~~O mons. Trstenskom vyberáme z knihy "Ako svedectvo" dodatok :~~

Rodičia :

Otec Jozef Trstenský, nar. 25.3.1860 v Trstenej, zomrel 27.5.1944 v Dolnom Kubíne, pochovaný v Trstenej.

Matka Mária, rod. Abaffy, nar. 15.8.1869 v Trstenej, zomrela 9.5.1955 v Trstenej, pochovaná v Trstenej.

Súrodenci :

Mária, nar. 19.9.1890 v Trstenej, vdova, zomrela 6.10.1956,

Štefan, nar. 10.8.1892 v Trstenej, vdovec, žije v USA,

Katarína, nar. 29.9.1894 v Trstenej, vydatá, žije v USA,

Martin, nar. 11.11.1896 v Trstenej, ženatý, zomrel 22.5.1973,

Jozef, nar. 8.1.1899 v Trstenej, ženatý, žije v USA,

František, nar. 2.12.1901 v Trstenej, ženatý, zomrel 23.10.1956,

Rozália, nar. 6.5.1904 v Trstenej, zomrela 12.8.1904,

Anton, nar. 14.1.1906 v Trstenej, ženatý, žije v Trstenej.

Súdy :

Rozhodnutie KNV v Žiline zo 14.6.1949 o zaradení do tábora nútených prác na 24 mesiacov. Uznesením Okresného súdu v Dolnom Kubíne z 8.12.1970 bolo podľa zákona č. 82/1968 Zb. toto rozhodnutie vyhlásené za neplatné;

Okresný súd v Čadci dňa 20.10.1949 /za "zločiny" uvedené v rozhodnutí KNV v Žiline/: 4 mesiace žalára. Krajský súd v Žiline k tomu pridal ešte 3 x 1000 Kčs pokuty;

Štátny súd v Bratislave dňa 23.4.1951: 2 roky žalára, 10.000 Kčs peňažný trest a strata čestných občianskych práv na 5 rokov.

Najvyšší súd v Prahe dňa 18.10.1951 rozsudok potvrdil;

Krajský súd v Žiline v dňoch 15. až 17.7.1958: 15 rokov ťažkého žalára, prepádnutie všetkého majetku a strata čestných občianskych práv na 5 rokov po odpykaní trestu.

Najvyšší súd v Prahe dňa 17.10.1958 znížil trest odňatia slobody na 9 rokov, vedľajšie tresty ponechal.

Odpýkané tresty na slobode :

1. 6. 1949 - 1. 6. 1954;

13. 1. 1958 - 13. 5. 1960 /zbytok trestu bol zrušený amnestiou/.

Mimo pastorácie :

1. 6. 1949 - 15. 10. 1969;

31. 1. 1974 - ?

Miesta pobytu vo väzniciach a táboroch :

Žilina - Ilava - Hronec - Nováky - Ilava - Trenčín - Mučeníky, Sládečkovce - Bratislava - Leopoldov - Handlová - Jáchymov, Ústredie - Jáchymov 12, "Tábor peklo" - Jáchymov, Svätopluk - Ruzyně - Pezinok - Svätá Dobrotivá - Plzeň - Rokycany - Zvolen - Banská Bystrica od 1. júna 1949 do 1. júna 1954.

Žilina - Ilava - Olomouc - Pankrác - Mírov od 13. januára 1958 do 13. mája 1960.

Spolu 7 rokov a 4 mesiace.

V Trstenej dňa 4. júna 1977.

Knihu mons. Viktora Trstenského "Ako svedectvo" vydalo nakladateľstvo M.P.K. v Berne roku 1982, 462 strán.

Interview ~~Maríny Havranovej~~ pri jej ~~nedávnej návšteve~~ ~~Talianska~~
s prof. Tomášom Špidlíkom z ~~Orientálneho~~ ústavu v Ríme na tému
Slovanská špiritualita a otázky kresťanstva.

- Pán profesor, pred nedávnom vydali v Nemecku dielo k Vaším 65. narodeninám, kde je okrem iného aj zoznam Vašich doterajších diel. Mohli by ste sa láskave v skratke zmieniť o svojej práci a pôsobení na Orientálnom ústave v Ríme?

Môžem povedať, že som už 35 rokov v Ríme. Najprv som prišiel do Holandska, kde som študoval teológiu a potom ma zavolali do Ríma. Pretože je tu Východný ústav, začal som sa venovať východnej teológii. Tam som začal a zostal 35 rokov. Zaoberám sa teda východnou špiritualitou.

- Čo spadá do oboru "východná špiritualita"? Ide o indickú, japonskú kultúru?

Obyčajne keď poviem že som z Východného ústavu, tak sa ma hneď pýtajú na jogu, zen a iné veci, ovšem toto je nedorozumenie. Východný ústav bol založený pre kresťanský východ, t.j. pre cirkvi kresťanského východu. Keď sa rímske impérium rozdelilo na východné a západné, na Západe vznikla latinská cirkev a vo východnej časti sú všetky východné cirkvi. A práve pre štúdium týchto východných cirkví pred 60 rokmi bol založený v Ríme Východný ústav. Tam som teda zapadol a zostal, aby som tu stále študoval.

- Akú aktualitu to má pre západný svet? A pracujete aj v ekumenizme?

Obyčajne sa ma pýtajú či je to v zmysle ekumenického, či mám takéto styky, či tam chodím. Iste, na Východe mám mnoho priateľov, teraz sme boli napr. v Grécku, ba medzi pravoslávnyimi biskupmi je šesť mojich žiakov. Toto ale nie je dôležité. Náš Ústav neslúži priamo pre styky ekumenické, je pre štúdium Východu a to štúdium slúži hlavne nám. Teraz preniká do sveta myšlienka pápeža, ktorý hovorí, že Cirkev musí dýchať oboma pľúcami. Odkiaľ to prišlo? Prišlo to náhodou. Vo Východnom ústave študoval za tieto posledné roky veľký ruský básnik Viačeslav Ivanov. Tento, keď prijal katolicizmus povedal, že sa nezrieka svojho pravoslavia. Nikdy som sa ho nezriekol, iba chcem dýchať dvoma pľúcami. Vlastne Cirkev, ktorá chce dýchať dvoma časťami pľúc, musí si uvedomiť, že má tradíciu nielen latinskú, ale že má tiež tradíciu východnú. A čo mňa hlavne zaujíma a čo je veľmi pekné, u Gregora Naziánskeho som spoznal, ako kresťanstvo prechádza z prostredia židovského do gréckeho a všetky tie ťažkosti pri prechode kresťanstva z jednej kultúry do druhej. Vo východnej cirkvi sa toto dá na mnohých miestach datovať a triediť tieto prechody. Dnešná doba, keď má kresťanstvo prechádzať do rôznych kultúr, mnoho sa môžeme na tom poučiť. Kedysi som dával kurz pre diplomatov v Kinshase v Afrike. Keď som tam rozprával v týchto termínoch, afričania mi hovorili: Keby nám podali kresťanstvo v týchto pojmoch, ako by nám bolo omnoho bližšie!

- Kresťanský východ je široký pojem. Pán profesor, čím sa Vy konkrétne zaoberáte?

My sme si to trochu rozdelili. Máme sekciu historickú, liturgickú, teologickú. Ja som v sekcii teologickej a v nej som si vybral špiritualitu. Pochopiteľne, špiritualita je ešte tiež široký pojem, preto som začal gréckymi Otcami. Prvú knihu som napísal o sv. Bazilovi, Gregorovi Naziánskom atď. Potom som si všimol, že keď zomrel páter Kologrilov, ruské knieža, ktorý sa potom stal jezuitom a začal sa poskromne zaoberať slovanskou špiritualitou, po ňom sa týmto

nikto nezaoberal. Začal som sa preto zaoberať slovanskou špiritualitou a v tejto oblasti som už niečo vytvoril.

- Našich poslucháčov by iste zaujímalo, čomu Vy hovoríte Slovanská špiritualita? Mohli by ste v skratke naznačiť jej hlavné úsilie?

Keď som začínal v tejto oblasti, môj predchodca, Francúz, páter Hozár /?/ ma odraďoval a hovoril: v slovanskej špiritualite nie je nič originálne, všetko je čisto sekundárne; pretože Slovania sa rozdelili na západných a východných, západní preberajú všetko zo Západu a tí východní preberajú všetko od Grékov, takže všetko je prebraté, čiže sekundárna vec. Ja som bol trochu tvrdohlavý a zostal som pri tom. Dnes môžem povedať, že slovanská špiritualita ma na Západe veľký ohlas. Prečo? Charakterizoval by som to jedným slovom: tie grécke pojmy, ktoré boli veľmi abstraktné, u Slovanov sa stávajú veľmi konkrétne. U nich je ten primárny život, spôsob života, že pravda je niečo živé. Starosloviensky slovo "pravda" sa povie "istina". Toto slovo je prevzaté z indoeurópsktiny a značí ako "dýchan", že pravda je niečo, čo je úplne živé a odzrkadľuje sa to i v našich rozprávkach. Toto má veľké poslanie nie už v pojmoch, ale v celkovom postoji ku kresťanstvu, pretože nakoniec Kristus ako Pravda je živý.

- Cítiť tento vitalistický ráz i v slovanskej literatúre?

Podľa mňa práve v slovanskej literatúre je to veľmi cítiť. Je to potrebné ešte preštudovať. Ja som si napr. zobral klasika ruskej špirituality Teofana Zatvornika, ktorého spisy som na šťastie skoro všetky našiel tu v Ríme, až na malé výnimky. My máme totiž knihovňu, ktorá nikde inde neexistuje. Tu som si uvedomil pri nom, že napr. pojem srdce, cit, ktorý je v západnom svete úplne banálny, ktorý tam nič neznačí, aké majú hlboké korene a ako pojem osobnosti a živého poznania prenášajú priamo do kresťanstva. To nie je niečo, čo by bolo odcudzenie kresťanstvu, ale práve približuje k nemu, lebo Kristus ako Pravda nie je abstraktná pravda. Keď Kristus povedal že je Pravda, tak povedal, že je Život. K tejto veci môže slovanská špiritualita doniesť ešte veľký prínos. Svet sa tomuto veľmi odcudzuje, ale na druhej strane to začínajú ocenovať. Predstavte si, po jednej prednáške mi povedal jeden Nemec: Alebo sa od tých Slovanov niečo naučíme, alebo už nebudeme vedieť, kam by sme ďalej išli. Technický svet, ktorý človeka ubíja, zaraďuje do počítača, tento veľmi nutne potrebuje vitalistický postoj, ktorý by nezahadzoval to, čo bolo predtým. Západní ekologovia, ktorí by chceli všetko predošlé "zahodiť", toto nemôžu, ale musia nájsť ten vitálny priestor.

- Pán profesor, za sebou máte už kus peknej práce. Mohli by ste povedať, na čom teraz pracujete?

Hoci som už dosť starý, chcem by som ešte niečo napísať. Pretože neexistuje nič súvislé, napísal som prvý diel "Špiritualita kresťanského Východu", súhrn východnej špirituality, ktorá teraz vyjde po anglicky. Taliansky a po česky už vyšla. Rád by som teraz dokončil druhý diel, ktorý sa týka modlitby. Ja som presvedčený, že Slovania majú svoj zvláštny postoj k modlitbe, svoj spôsob modlitby. Toto ešte doteraz nebolo dané na verejnosť. Staré spôsoby modlitby sú zo starých čias a nie každý si ich dokáže prispôsobiť. Pretože modlitba je niečo osobitého a časového, v každom čase si musíme nájsť svoj zvláštny spôsob modlitby. Ak mi Pán Boh dopraje ešte trochu života pri dobrom rozume, čosi z toho ešte vyjde.

- V mene poslucháčov Hlasu Ameriky Vám želáme veľa zdravia a ďalšej energie do Vašej plodnej práce a veľmi pekne Vám ďakujem za tento obsiahly rozhovor.

Rozhovor so slovenským misionárom v NSR, otcom Zemanom, SDB.

Na stretnutí slovenských kňazov v Ríme od 23. do 25. októbra 1984 sa zúčastnili aj vedúci slovenskej katolíckej misie v Bavorsku, v NSR, otec Vojtech Zeman, salezián, ktorý viac rokov pôsobil ako misionár v Paraguaji a medzi Slovákmi vo Švédsku.

- Otec Zeman, mohli by ste nám povedať niečo o Vašej práci? O tom, ako organizujete Vašu pastoračnú činnosť medzi slovenskými veriacimi v tak pomerne veľkej krajine, ako je západné Nemecko?

V NSR okrem mňa máme troch misionárov: v Porúrsku pátra Huttu SDB, vo Frankfurte otca Sittkeya, SJ, a v Mannheime otca Burana, SDB. Ja mám sídlo v Mníchove a mám na starosti celé Bavorsko.

Z Mníchova vysielam talčivá a robím apoštolské cesty po Bavorsku. Nie som spisovateľ, ale ešte vo Švédsku som pochopil, že všade nemôžem osobne prísť - preto posielam t l a č e n é s l o v o. Cez časopis "Krajanský pozdrav", ktorý je falckým bulletinom, sa snažím zainteresovať čitateľov. V časopise sa nachádzajú aj čisto kultúrne články, cestopisy, ba niečo aj z vedeckého sveta, len aby v časopise bolo toľko rozličných tém, žeby každému aspoň jedna vyhovovala.

Poučil som sa u obchodníkov, ktorí aby privábili kupujúcich, znížia niektoré ceny - a zákazník si potom kúpi aj iné, ba zajtra sa z neho môže stať pravidelný zákazník a v mojom prípade pravidelný čitateľ.

Naša mládež zasa vydáva pod záštitou slovenskej fary v Mníchove časopis "Mladý Slovák". Okrem časopisov organizujeme tzv. utorkové s t r e t n u t i e : prvý a tretí útorok biblický krúžok pod vedením saleziána Dr. Antona Hlinku a druhý a štvrtý útorok vedie laik, Dr. Jozef Šrámek formačný krúžok na tému viera a život. Organizujeme rozličné mládežnícke podujatia, rozširujeme modlitbu ruženca, pripravujeme staršiu mládež na prvé sväté prijímanie a robíme všetko alebo aspoň skoro všetko, ako na hociktoréj katolíckej fary. Ešte aj spoločenské večierky, ako Silvestrovský večierok, Fašiangy, Mikuláša a Štedrú večeru.

- Ako sme mali možnosť dozvedieť sa z Vášho mesačníka "Krajanský pozdrav" medzi Slovákmi v Západnom Nemecku je aj dosť mladých ľudí. Prichádzate s nimi do styku, prejavujú aj oni záujem o spoločné podujatia, ktoré organizujete?

K mládeži mám zvláštny prístup, veď som salezián, teda rehoľník, ktorý zasvätil svoj život nielen Pánu Bohu, ale aj mládeži. Najobľúbenejšiu vec, ktorú robím s mládežou, je vydávanie časopisu "Mladý Slovák". Týmto časopisom chceme docieľiť, aby naša mládež čítala a písala po slovensky. Organizujeme veľkonočné stretnutia, letné tábory, lyžovačku a iné mládežnícke podujatia, kde sa snažíme pastoračne formovať mladých ľudí. Vychovať ich tak, ako to chcel don Bosko, zakladateľ saleziánov: aby z mládeže boli dobrí, užitoční občania a horliví kresťania.

Mnohé podujatia, ktoré organizujeme aj pre širšiu verejnosť, sa snažím, aby som mal m l á d e ž n í c k y c h s p o l u p r a c o v n í k o v. Chodievam s nimi navštevovať lágre, kde sú sústreďení noví utečenci. Naša misia má tiež mikrobús, v ktorom so mnou cestujú krajanovia na tie miesta, kde mám bohoslužby mimo Mníchova. Medzi spolucestujúcimi sú väčšinou mladí ľudia.

- Otec Zeman, i napriek tomu, že je ťažko byť prorokom zvlášť medzi svojimi, mohli by ste nám ešte povedať o perspektívach, o nádeji do budúcnosti, pokiaľ ide o zachovanie duchovného dedičstva našich otcov a slovenského ducha v nových generáciách?

V roku 1985 si spomíname 1100. výročie smrti sv. Metoda. On so svojím bratom Cyrilom nám priniesol dedičstvo—a to je kresťanstvo. Sme hrdí na našu mládež na Slovensku, lebo v zahraničných—amerických, anglických, talianskych a iných novinách a časopisoch sa dozvedáme, ako naša slovenská mládež vo vlasti sa a n g a ž u — je n a p o l i n á b o ť e n s k o m . My tu v zahraničí, robíme ako robili naši prví emigranti v Amerike: náboženské a národné presvedčenie šlo ruka v ruku! Naše tábory mládeže robia v tom veľkú službu a už máme na týchto mládežníckych stretnutiach isté ja d r o o d u š e v n e n ý c h k r e s ť a n o v .

Mladý človek sa ľahšie nadchne pre nejaký ideál, keď nájde nejakého rovesníka, ktorý má dobrú kresťanskú formáciu.

Pred niekoľkými rokmi nám zomrel pri dopravnej nehode jeden mladík. Rok po jeho smrti mi prezradila študentka medicíny, ktorá mala pochybnosti vôbec o jestvovaní Boha, tento mladík, ktorý nemal ani maturitu, jej to vedel tak jednoducho vysvetliť, že ju opusťtili všetky pochybnosti.

Aj tu, na Západe, je ťažko si zachovať vieru. Z o s k u p o v a n i e a k r ú ť k y sú aj tu veľmi potrebné, aby si človek v diskusii overoval svoju vieru, ba si ju aj za pomoci iných prehľboval.

Aké ovocie moja práca prinesie, to neviem; ako nevie koľko úrody bude mať roľník, ktorý obrába polia. Ja pracujem, akoby všetko záležalo len na mne, ale ovocie práce očakávam od Pána Boha. Preto dávam v e ľ k ý d ō r a z n a m o d l i t b u a odporúčam poslucháčom, aby do svojich modlitieb zahrnuli mňa, moju prácu a mojich farníkov!

— o —

Martyrs' Shrine—kanadská národná svätynä a pútnický chrám jezuitov—mučeníkov v Severnej Amerike,

stojí na posvätnnej pôde starej pevnosti Ste. Marie, ktorá bola ich misijným strediskom. Pred vyše 300 rokmi z tohoto miesta začali šíriť svätú vieru Noel Chabanel, Gabriel Lalemant, Ján Brobeuf, Izák Jogues, Anton Daniel, Ján de Lalande, Karol Garnier a René Goupil medzi 20 tisíc Indiánmi-Huronmi, usadanými okolo Georgian Bay. Roku 1649 boli tu pochované pozostatky sv. Jána Brebeufa a sv. Gabriela Lalemanta, umučených strašným spôsobom. Middland sa zároveň stal kolískou kresťanstva a civilizácie. Tuto svätynu ročne navštívi tisíce putníkov, aby uctili pozostatky svätých mučeníkov. Zanechané berly a iné predmety sú znakmi vďačnosti vyslyšaných. Svätok svätých mučeníkov je 26. septembra. Pred ním sa odbavuje 9-dňová pobožnosť. Zo všetkých kútov Severnej Ameriky prichádzajú prosebné listy a poďakovania.

Modlitba : Bože, ktorý si kázaním a krvou tvojich oslávených mučeníkov Jána a Izáka a ich spoločníkov posvätil prvé ovocie svätej viery v rozsiahlych krajoch Severnej Ameriky, udeľ milostivo, aby na ich orodovanie prekvitajúca žatva kresťanstva mohla sa všade a vždy rozmnožovať, skrze Krista Pána nášho.—Amen.

Prosebná modlitba : Bože, ktorý si zapálil srdcia tvojich svätých mučeníkov obdivuhodnou horlivosťou za spásu duší. dovol' láskavo, prosíme ťa /— tu vymenuj prosby —/ aby priaznená udelená na ich orodovanie ukázala ľuďom moc a slávu tvojho mena.—Amen.

Imprimatur: James C. Kardinal McGuigan, arcibiskup torontský.

Informácie vybavuje: Rev. Director, Martyrs' Shrine, Ste. Marie I, Near Middland, Ontario, Canada.

— o —

Otec Vojtech Zeman, SDB

Homília na 27. cezročnú nedeľu 1986 v kostole sv. Štefana
v Mníchove naším krajanom v zahraničí a doma.

Viera je začiatkom spásy. Ňou hľadáme to, čo je skryté. Dáva nám o neviditeľných veciach takú istotu ako o viditeľných, ktoré máme pred očami. Viera nám poskytuje záruku toho, čoho skutočnosť nám ešte nie je zjavná. Ba sama je touto skutočnosťou. Človek prichádza k viere tak, že Boh mu určitým spôsobom zjavuje seba a dáva mu milosť aby spoznal kto je ten, čo sa mu zjavuje. Ak človek prijme zjavenie a zjavujúceho sa, vytvorí sa medzi Bohom a ním duchovný zväzok, vzťah. Zo strany zjavujúceho sa Boha ho možno charakterizovať ako milosrdenstvo a vernosť, zo strany človeka zasa ako lásku a vieru. Preto hovoríme, že viera spolu s nádejou a láskou je Božím darom, božskou čnosťou. Ale z toho istého dôvodu sa viera javí ako plod ľudského úsilia prijať zjavujúceho sa Boha i za cenu veľkých obetí, ako nám ukáže omšové čítanie.

Zastavme sa na chvíľu a uvažujme, či sme vďační za dar viery, či sme verní krstným sľubom?

Drahé sestry a bratia!

Každý kresťan dozaista pozná štyri evanjelia: podľa Matúša, Marka, Lukáša a Jána. Možno však už menej známe je e v a n j e - l i u m p o d l a M á r i e . A predsa jestvuje, a to už celé stáročia plní svoje poslanie. Volá sa r u ž e n e c . Oproti ostatným štyrom evanjeliám má tú výhodu, že človek nemusí vedieť čítať, aby s ním prišiel do osobného styku a tak spoznal Božiu lásku k nám, ľuďom. Lahko sa ho môže naučiť aj malé dieťa, mladík i deva, dospelý i starší. Zhrnuté v 15 vetách obsahuje podstatnú náuku o živote Ježiša Krista. Môžeme ho stále nosiť so sebou, môžeme ho na každom mieste nazrieť a čerpať z neho silu pre každodenný život.

Život veriaceho bol od založenia Cirkvi a ešte stále je zápasom s nepriateľmi kresťanstva. Mnohí svätí našli v ruženci zbraň. Stigmatizovaný kapucín Páter Pio sa temer bez prestania modlil ruženec. Posledné dni svojho života hovorieval spolu s bratmi, ktorí mu posluhovali: beriete mi zbraň! Dajte mi moju zbraň! Keď si raz pýtal ruženec, istý brat sa ho spýtal: "Otče, kde teraz bojujete?" "V Číne!" znela odpoveď.

Od 13. storočia sa ružencu pripisovalo veľa víťazstiev nad nepriateľmi Cirkvi. Kresťania ho pokladali akoby za prak, ktorým mladý Dávid porazil obra Goliáša. Ružencom sa usilovali premáhať nových a nových Goliášov v dejinách Cirkvi. Najslávnejším víťazstvom bola bitka pri Lepante 7. októbra 1571 proti Turkom. Na jeho pamiatku ustanovil pápež Pius V. sviatok Panny Márie Ružencovej 7. októbra a preto sa v októbri odbavuje v kostoloch modlitba sv. ruženca.

Posledné z fatimských detí - Lucia - ktorá sa stala karmelitánkou a žije v portugalskom meste Coimbra, 26. novembra 1970 napísala istému kňazovi obšírny list o ruženci. Vyberám z neho:

"Ak dnes svet upadá, je na príčine, že ľudia sa menej modlia. Presvätá Panna to predvídala už roku 1917 a preto tak naliehavo odporúčala modliť sa ruženec. Ruženec je po svätej omši najmocnejšou modlitbou, ak chceme svoju vieru udržať a zosilniť ju. Preto Satan tak útočí na ruženec a sme svedkami, koľko zla tu už spôsobil."

V Medjugorji, kde sa zjavuje Panna Maria, sa veriaci každý deň spoločne v kostole modlia celý ruženec - teda radostný, bolestný a slávnostný. Matka Božia tam vyhlásila, že modlitba a rozjímanie ruženca je jedna z najlepších príprav na svätú omšu a vôbec na duchovný život!

Ruženec je udomácnený v tajomstvách Božieho zjavenia. "Verím v Boha" obsahuje v krátkych vetách zjavené Božie pravdy. Apoštoli, svedkovia smrti a oslávenia Pána Ježiša, nám ich odovzdali a potvrdili svojbu mučeníckou smrťou. Vyznanie viery právom stojí na začiatku ruženca. Chce túto vieru cez jeho tajomstvá zdôrazniť a vyždvihnúť.

Modlitba "Otče náš" pochádza priamo od Pána Ježiša. Preto sa volá "modlitba Pána". Pripomína nám, aby aj modlitba ruženca sledovala cieľ každej správnej modlitby, teda nebeského Otca a želanie: "Príď kráľovstvo Tvoje, buď vôľa Tvoja".

Doxológia: "Sláva Otcu i Synu i Duchu Svätému" chce pripomenúť, že aj úcta k Panne Márii je koniec-koncov oslava toho, koho si Panna Mária vyvolila a zasvätila sa mu.

Veľakrát opakované "Zdravas Mária" nám pripomína nielen panenskú Matku, ale aj toho, ktorého ona ospevuje slovami "veľké veci mi urobil Mocný, nech je sväté Jeho meno". Päťdesiatkrát opakovaný pozdrav Panny Márie "Zdrav buď Bohom obľúbená, Pán s tebou", pochádza zo svätého Písma. Vyslovil ju anjel, Boží posol. Ďalšie vety pochádzajú z úst Izabely, naplnenej Duchom Svätým - ako podotýka svätý Lukáš: "Požehnaná si medzi ženami a požehnaný plod Tvojho života".

Máriino evanjelium bolo prvé a evanjelisti čerpali z neho svoje evanjeliá. Panna Mária totiž všetky udalosti svojho a Ježišovho života značila do "knihy" svojho materinského srdca a tu ich starostlivo uchovávala ako najväčšie bohatstvo. Svätý Lukáš dvakrát píše: "Mária si zachovala tieto zvesti a premýšľala o nich vo svojom srdci." "A jeho Matka si zachovala v srdci všetky tieto slová". A to sú všetky tajomstvá, ktoré si pripomínáme v prvej časti svätého ruženca.

Ako veľmi muselo Máriino srdce v tých chvíľach veľmi ďakovať Bohu za veľkú milosť, ktorú jej preukázal, keď ju povýšil na hodnosť Božieho materstva. Áno, bol to naozaj jej vlastný radostný ruženec, kde jej duša neprestajne spievala Magnificat - velebí duša moja Pána. Boli to dejiny jej života, ktorý Boh tak úzko spojil s pozemským životom svojho vteleného Syna.

Nezastavoval sa však len pri tajomstvách Ježišovho detstva. Ako sa striedali roky a udalosti, aj ruženec Panny Márie sa stával bohatším. Keď ju Ježiš zanechal samú v Nazarete a začal verejne účinkovať, Ona doma, na poli, na ceste k studni, pri práci a modlitbách premýšľala o poslaní svojho Syna, o jeho zázrakoch, o tých čo Ho milovali - apoštoli a učeníci - o tých čo Ho nenávideli a prenasledovali - farizeji, zákoníci a saduceji. A potom prišli bolestné chvíle Veľkého piatku. Mária bola prítomná pri mučení svojho Syna, sprevádzala Ho až na Golgotu a po hrob.

Po všetkých týchto udalostiach utiahnutá v izbičke na vrchu Sion, často mala pred svojím duchovným zrakom svojho Syna v Getsemánskej záhrade, zbičovaného a trním korunovaného a v duchu Ho opäť a opäť sprevádzala na bolestnej krížovej ceste. Ešte stále jej v ušiach zneli Jeho slová z kríža: "Žena, hľa, syn tvoj!"

A duša jej znovu zaplače, keď myslí na slová: "Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?" V duchu vidí ako umiera, ako mu vojak kopíjou prebodol srdce.

Kto by poprel silu bolestného ruženca Panny Márie, do ktorého sa ponárala celou dušou a srdcom, opakujúc v duchu slová Jeremiášových nárekov: "Všetci čo prechádzate cestou, pozrite a viďte, či je bôľ ako môj bôľ, ktorým som postihnutý, ktorým ma porazil Pán v deň svojho žeravého hnevu".

Panna Mária sa zúčastňovala aj na slávnostných tajomstvách Ježišovho života. Po Jeho nanebovstúpení sa v tichu rozpaľovala na veľký deň víťazstva veľkonočného rána. V duchu Ho sprevádzala aj po tých štyridsať dní, čo strávil na zemi po zmŕtvychvstání. A jasne videla pred sebou aj vznešený výjev na Olivovej hore, kde sa Ježiš lúčil so svojimi priateľmi, i s nou, a vrátil sa k Otcovi, aby zasadol po jeho pravici. Kým takto premýšľala, duša sa jej povznášala do výšin. Vedela, že tam ju čaká jej Syn, ktorý ju odmení za všetko, čo urobila na zemi pre Neho a pre vykúpenie sveta. Posledné tajomstvá iba tušila. Mala ich stále pred očami.

Teraz už chápeme, prečo je Panne Márii ruženec taký milý a prečo ho chce počúvať z našich úst a srdiec! Ruženec nám bude stále milšou modlitbou, čím viac sa budeme učiť v každodennom živote objavovať Boha a Jeho lásku. Bude nám pomáhať stále mať pred očami celé dielo Vykupiteľa od vtelenia až po jeho návrat k Otcovi. A na toto všetko budeme hľadiť cez Máriino srdce, ktorá mala na tomto účasť od začiatku až do konca.

Práve v mesiaci - októbri - sa viac ako inokedy zdôrazňuje jednoduchá a predsa hlboká modlitba ruženca. Môžeme byť nou nápomocní celému svetu, ak jej dáme úmysel: za potreby Cirkvi, za Svätého Otca, za bližných ktorí trpia hladom, za kresťanov ktorých diskriminujú a väznia pre ich presvedčenie, za obrátenie hriešnikov atď. Modlením ruženca dosiahneme snáď od Pána Boha milosť, aby sme mali aj širší rozhľad a tým mali väčšiu schopnosť riešiť naše osobné a rodinné problémy **m o d l i t b o u a k r e s ť a n s k o u o d v a h o u**! Vezmime teda ruženec a presvečme sa sami, že je to tak! Amen.

Bratia sestry, pretože náš Spasiteľ nás hľadá a volá: Poďte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste obťažení a ja vás občerstvím - poprosme Ho s dôverou o obnovu a svätosť nášho života:

- za všetkých cirkevných predstavených, aby nás utužovali v jednote s rímskym pápežom a v bratskom spolunažívaní, prosme Pána...
- za knazské a rehoľné osoby, aby sa horlivo starali o duchovné potreby kresťanského ľudu, prosme Pána...
- za všetkých ľudí, aby poctivou prácou slúžili Bohu a prispievali k zveľadeniu spoločného blaha, prosme Pána...
- za nás všetkých, aby sme stále žili s vierou, že všetko čo máme a čo konáme, má slúžiť Bohu na oslavu, prosme Pána: Prosíme Ťa...

Dobrotivý Bože, Ty si náš Pán, jedine Tebe patríme. Pomôž nám v boji proti nepriateľovi našej duše a daj nám milosť, aby sme vždy konali to, čo je na Tvoju česť a slávu a nám na spásu. Skrze Krista nášho Pána. - Amen.

- o -

Sväté omše z kostola sv. Štefana v Mnichove na vlnách rozhlasovej stanice "Slobodná Európa" sú vysielané každú nedeľu striedavo v českej a slovenskej reči o 10,10 hod. na KV 13, 16 a 19 metrov.

- o -

Interview Vatikánskeho rozhlasu s otcom Revesom, misionárom na
tému:

30. výročie jestvovania slovenskej katolíckej misie vo Francúzsku.

-Otec Reves, mohli by ste nám povedať niečo o zrode a o počiatkoch
Vašej misie?

Odpoveď na túto otázku by mohol dať snáď najlepšie jej rektor
mons. Gašparík, ale nakoľko nemohol prísť do Ríma, pokúsím sa po-
vedať o jej zrode a počiatkoch ja.

Načím tu v prvom rade pripomenúť jednu skutočnosť: slovenská
katolícka misia vo Francúzsku bola prvou slovenskou misiou v Euró-
pe, ktorú cirkevná vechnosť schválila a ustanovila ako farnosť
s právami každej územnej farnosti. Stalo sa to zásluhou niekoľkých
knazov z Ríma - a to najmä mons. Antona Boteka, nebohého Štefana Na-
háľku a iných, ktorí dosiahli u Svätej Stolicy súhlas k jej zria-
deniu už v roku 1953. Na základe tohto súhlasu prišiel potom do
Paríža mons. Gašparík, ktorý za pomoci niekoľkých slovenských kna-
zov hľadal po celom Francúzsku rodiny, i jednotlivcov, ktorých
navštevoval. Po predložení zoznamu vyše 1800 adries mons. Hirkovi,
ktorý bol vtedy súčasne ako pomocný biskup aj biskupom pre cudzo-
zemské misie, kard. Feltinovi, bola slovenská katolícka misia vo
Francúzsku aj cirkevno-právne zriadená, a to už na jar roku 1954,
t. j. pred 30 rokmi.

Nakoľko Francúzsko je veľká zem a takrečeno vo všetkých jej de-
partmentoch-oblastiach-boli roztratení Slováci, bolo treba ďalších
misionárov. Tak v lete 1959 prišiel jezuita páter Kováč a koncom
toho istého roku z Rakúska som prišiel ja, aby sme sa starali o
Paríž a jeho okolie.

V južnom Francúzsku, najmä v Marseille, Montpelleri a inde vy-
pomáhal otec Ilenčík a v severnom Francúzsku okolo Lille, Pas-de-
calais a iných prichádzal na pomoc otec Strečanský, známy náš mi-
sionár z Belgicka. V 61- tých rokoch nám prišiel na pomoc z Ríma
otec Hrušovský. Sme nanho hrdí, že ho máme dnes ako biskupa.

Ako organizujete svoju pastoračnú činnosť, ktorá je zaiste od-
lišná od činnosti farnosti, kde knazi môžu prísť ľahšie do styku
so svojimi veriacimi?

Naša pastoračná činnosť od začiatku až dodnes pozostáva v pr-
vom rade v p r i a m o m k o n t a k t e s veriacimi. Tých,
čo bývajú v Paríži, na jeho bližšom a ďalšom okolí navštevujeme a
mávame pre nich slovenské bohoslužby. Pred veľkými sviatkami, ako
sú Vianoce a Veľká noc chodíme aj do iných centier, kde sú viacerí
Slováci. Okrem toho navštevujeme chorých v nemocniciach i po do-
moch, občas máme i krsty a sobáše, ale najmä pohreby, pretože na-
šich krajanov teraz ubúda. Starší zomierajú a mladší veľmi nepri-
búdajú.

Vydávame i obežník "Život", v ktorom informujeme našich krajanov,
ktorí sú ďalej od Paríža a ktorých nemôžeme navštíviť. Takto im dá-
vame možnosť, aby vedeli, čo sa na misii robí, aby vedeli o tých,
ktorí nám zomreli, ktorých sme pokrstili a zosobášili.

Okrem toho každý rok poriadame púť do Lurdu, občas i do Lisieux
a spoločné posedenia, pri ktorých máme svätú omšu, potom priateľ-
ské krajské posedenie, na ktoré nám teraz obyčajne prichádza aj
pán biskup, ako sme tu mali 7. októbra 1984.

-Otec Reves, na záver ešte niečo o perspektívach Vašej misie do
budúcnosti?

Nakoľko sme tu ostali už len dvaja - mons. Gašparík a ja a nie
sme už ani mladí, predsa hodláme s pomocou Božou, dokiaľ nám to bu-
de len možné, pokračovať v tej istej práci, ako som to nakrátko
spomenul. Predsa len bude potrebné, aby sme boli nahradení novými si-
lami, ktoré budú robiť to isté ako sme to robili my!

Redakcia mládežníckeho vysielania slovenského programu
Vatikánskeho rozhlasu uvádza príspevok otca Damiána na tému :

Veľký Kristov svedok dnešných čias .

Chlapci a dievčatá!

Hlavné teraz je vhodné zamyslieť sa nad tým, že Ježiš Kristus je najväčším svedkom, čiže najväčším martýrom- mučeníkom. Celým svojím životom, no najmä svojou smrťou na kríži svedčil o tom, že Boh je a že nás má nesmierne rád. A Kristus volá každého kresťana, aby bol jeho svedkom pred ľuďmi.

O Kristovi možno svedčiť aj jednoduchým šlachetným kresťanským životom. Možno o ňom svedčiť najmä utrpením a prenasledovaním, ba aj mukami a smrťou. Za Kristom, najväčším svedkom mučeníkov, kráčajú milióny krvavých a nekrvavých mučeníkov. A dnes ich je viac ako kedykoľvek predtým!

Jedného z nich si dnes priblížime. Volá sa Jorge VALS .
Kto je Jorge Vals ?

Je to veľký kubánsky spisovateľ. V roku 1984 ho po dvadsiatich rokoch prepustili z povestného kubánskeho väzenia, zvaného BONIATA. V Európe dostal Jorge Vals počas tých 20 rokov - pokiaľ bol vo väzení - rozličné vyznamenania za svoju vynikajúcu básnicku a spisovateľskú prácu. Medziiným aj veľmi cenné vyznamenanie mesta Rotterdamu. On sa však o tých vyznamenaniach dozvedel až keď vyšiel z väzenia.

Jorge Vals prežil svoje najlepšie roky vo väzeniach Fidéla Castra. Teraz žije ako vyhnanec v Európe. Svoje diela - básne, divadelné hry i filozofické eseje - písal potajomky vo väzenských celách.

Po takých rokoch prenasledovania režim mu napokon ponúkol rehabilitáciu, ale Vals ju neprijal. Rehabilitácia prináša so sebou riziko korupcie - vyhlásil o tom po svojom príchode z Kuby do Paríža začiatkom júla 1984.

Jorge Vals bol prepustený na slobodu preto, že verejná mienka na Západe vyvinula veľký morálny tlak v prospech tohto veľkého spisovateľa, ako aj v prospech ostatných väzňov, ktorí sú väznení v kubánskych väzeniach iba z politických dôvodov alebo len preto, že k o n a l i p o d l a s v o j h o s v e d o m i a !

Známy taliansky týždenník "Il Sabbato" uverejnil strhujúce interview s Jorge Vallsom z pera Iriny Albertiovej. Podávame ho v skrátenej forme :

- Jorge Vals , Vy ste si odsedeli 20 rokov vo väzení. Prečo Vás pokladali za nepriateľa ľudu a štátu?

Preto, že som kresťan! Pod tamojším režimom nemá miesta kresťan, ktorý chce denne žiť podľa viery a chce odovzdať túto svoju skúsenosť aj iným. Okrem toho ten, kto vyjde z pekla tamojších väzňov a koncentrákov, je nebezpečným svedkom o vernosti Kristovi a také svedectvo nemožno ani ignorovať ani poprieť.

- Pred Fidélom Castrom vládol na Kube diktátor Battista. Je známe, že ste bojovali už proti nemu.

Battistova vláda bola tupá, krutá diktatúra. Pohrdala kubánskym ľudom i našou vlasťou. Bojoval som proti nej tak aktívne, že som sa musel skrývať a neskôr utiecť do Mexika. Tam som sa spoznal s Fidélom Castrom. Nazdával som sa, že je vhodné zapojiť sa do jeho revolučného hnutia. Ale už roku 1959 som pochopil, že Castrovo revolučné hnutie povedie k novej diktatúre!

- To azda vzbudilo novú opozíciu?

Nová diktatúra bola oveľa neľútostnejšia a krutejšia ako predchádzajúca! Bojovali sme proti nej nenásilnými prostriedkami. To bol náš princíp. Bojovalo sa slovom, iba slovom. No potláčali nás násilím. Roku 1964 ma uväznili. Súdný proces bol fraškou - ako všetky politické procesy tohto druhu! Žiadal som vlastného obhájcu, ale mi ho odopreli. Sám súd mi určil obhájcu, ale ten skôr nahrával prokurátorovi. Za Battistovho režimu ma odsúdili pre revolučnú činnosť, teraz pre kontrarevolučnú! Dostal som 20 rokov. Odsedel som si ich v šiestich väzeniach, určených pre väzňov, ktorí konali podľa svojho svedomia.

- Písalo sa o Vás, že ste boli duchovnou posilou väzňov v zlopestnom väzení Boniate, kde ste strávili posledné roky pred prepustením.

Boniate, to je vlastne väzenie vo väzení. Všetci väzni tam žijú stále na samotkách. Nemajú právo písať a dostávať listy. Z cely sa nikdy nevychádza, ani len na krátku prechádzku po väzenskom dvore. Je zakázané čítať a písať. V podstate nemáš ani papiera ani ceruzky. Ak niečo podobné u teba nájdú, skonfiškujú to a prísne ťa potrescú.

Boniate je kletka, obkolesená vysokými múrmi. Strážnikov tam vyberajú s osobitnou starostlivosťou. Musia byť zvlášť spoľahliví a krutí! Strážnik je jediný človek, čo môže vstúpiť do tvojej cely. Nosí jedlo, tresce, ponízuje a snaží sa korumpovať väzňov. Roky bežia a väzeň nevidí nijakú živú bytosť okrem strážnika. Ak niekedy zbadá iného väžňa, je to pre neho hotový sviatok!

- Ako vôbec možno niečo také prežiť, bez nádeje do budúcnosti?

Možno to p r e ž i ť m o d l i t b o u . Najmä modlitbou za tých čo nás väznia, čo nás týrajú. Keď sa modlíme Otče náš, prosíme vždy Otca, aby nám odpustil a pomohol nám odpustiť tým, čo nás prenasledujú. Dostatočne sa nemyslí na to, že medzi najdôležitejšie veci, o ktoré nás naučil Kristus prosiť, je práve o d p u s t e n i e t ý m , č o n á m k r i v d i a ! Človeku je azda potrebné zrútiť sa do najtemnejšej noci, aby našiel toto svetlo. Sú to katakomby. Tam sa rodí alebo znovu zrodzuje kresťanstvo! Človek to všetko prežije iba, keď sa modlí a m e d i t u j e . Inak je to nemožné!

- Hoci ste boli vo väzení izolovaní, Vaša skupina v Boniate sa stala na Kube slávnou. Vy ste viedli modlitbu tým, že ste ju vo svojej cele z celého hrdla kričali a ostatní väzni ju vo svojich celách opakovali.

Starosti tam robí väzeň Figa /?/. Má odvahu ako lev a charakter ako mučeník. Všetci tam žijú každý deň tak, ako by to mal byť ich posledný deň. Človek tam má pocit, ako by mal na spánkoch ustavične priložený revolver, pripravený rozdrviť mu mozog. A predsa, denne sa tam žije zázrak lásky k blížnemu a zázrak milosrdenstva. Modlitba za väzňov je najžiarivejším bodom tohto zázraku.

- Majú väzni v Boniate niečo spoločné, nejakého spoločného menovateľa?

Majú! Je to boj za slobodu, za práva človeka a za spravodlivosť. Je to však u každého čosi vlastné a neopakovateľné.

- Vaše rozprávania veľmi zblízka pripomínajú skúsenosti väzňov z východnej Európy.

Cieľ väzenia je ten istý: chcú dosiahnuť úplné podrobenie, ktoré má zakaždým príviesť k úplnému mravnému rozpadu, k úplnej korupcii a prepadnutiu sa do zúfalej priepasti zla. Človek morálne zdeformovaný ľžou režimu prijme napokon túto lož a postupne spácha morálnu samovraždu! Prítomne morálne vraždí všetkých, čo sú okolo neho!

- Smeruje k tomu aj vyšetrovanie?

Prírodzene, ak to vôbec možno nazvať vyšetrovaním. Je to dlhé mučenie fyzické i psychické. Nechajú väzňa v cele bez okien - svetlo je vždy zažaté - jedlo nosia ustavične v inom čase, takže človek pri tom úplne stráca zmysel pre čas a s ním postupne aj zmysel pre skutočnosť. A práve to chcú dosiahnuť väznitelia! Človek, ktorý už nemá nijakej istoty - ani len o základných faktoch jestvovania - ľahšie podľahne, lebo jeho psychický život je rozbitý. Myslia si, že tak prinútia aspoň niektorého väzňa aby sa im dal do slu - ž i e b a s t a l s a u d a v a č o m ! To, o čo sa vždy snažia, je morálna korupcia vo väzení i mimo väzenia.

- Veľmi ma zaujíma jedna otázka - a preto sa k nej znovu vraciam: Ako ste mohli žiť 20 rokov v takýchto podmienkach?

Pre mňa a pre toľkých spoluväzňov j e d i n ý s p ô s o b a k o to všetko prežiť bola modlitba a meditácia a pritom aj tvorba. Vytvoriť niečo v tých strašných podmienkach, to je nesmierne víťazstvo, či už ide o verše, hudbu alebo maľbu, i keď je to iba priemerné. No najdôležitejšia bola pre mňa modlitba.

Pamätám sa, ako nám raz podarilo sláviť vo väzení svätú omšu. Medzi väzňami bol vtedy aj jeden kňaz. Odložili sme kúsok z prideleného chleba a jednému z nás - neviem ako - podarilo sa zaobstarať trochu vína. Tak bolo možné sláviť svätú omšu. Spomienka na ňu mi navždy ostane v srdci ako dôkaz, že Boh je pri nás tým bližšie, čím hlbšia je tma okolo nás. Neviem, či teraz, na slobode, keď mám možnosť ísť na svätú omšu do najkrajších kostolov, dostanem ešte od Boha milosť zakúsiť podobnú radosť a útechu.

Chlapci a dievčatá !

Jorge Vals našiel v Kristovi veľký cieľ svojho života a dôsledne ho sledoval, i keď ho to stálo nsmierne utrpenie. Preto sa stal veľkým Kristovým svedkom aj pred bezbožnými mocnármi tohto sveta! Silu a odvahu čerpal v modlitbe. V tomto stretaní sa jeho ľudskej slabosti s nekonečným Kristom. Modlitbou a láskou premáhal svojich nepriateľov. Modlitbu za nepriateľov vo väzení v Boniate pokladal za vrchol dňa. Vtedy sa cítil slobodný aj medzi tesnými múrmi väzenskej cely. Väzni v Boniate kričali svoju modlitbu jeden druhému. Bola to jediná možnosť spoločne sa modliť!

Ich modlitba vychádzala priamo z hĺbok duše. Modlíme sa aj my takto? Aspoň niekedy?

Takáto modlitba prekoná všetko, aj našu zbabelosť a strach, i naše vášne! Aj Kristus v Getsemany volal v modlitbe k svojmu Otcovi. Touto modlitbou sa Kristus prebil cez utrpenie a smrť k slávnemu vzkrieseniu!

Kubánsky básnik Jorge Vals a toľkí kresťania ho v tom nasledovali a podnes nasledujú.

- o -

28. februára 1985 prednášali v Londýne jezuitský páter Jan Krajčar z Pápežského orientálneho ústavu v Ríme a Christoph Creaks, kanadský publicista, žijúci v Anglicku. Prvý hovoril o živote a diele solúnskych Bratov medzi slovanskými národmi, druhý o súčasnej situácii kresťanov v slovanských krajinách.

Podľa správ z Istambulu, sa 14. apríla 1985 zúčastní v Solúni na slávnostiach 1100. výročia smrti apoštola Slovanov Metodiusa ekumenický patriarcha carihradský, Dimitrios I. Ide o jeho zriedkavú cestu do zahraničia. Patriarcha sa totiž musí pri každom opustení Turecka obávať, že sa nebude môcť vrátiť!

Myšlienka dňa :

Na procese s Ježišom Kristom, ktorý bol celému ľudstvu tak málo ku cti, mu Pilát položil dodnes aktuálnu otázku: "Čo je pravda?"

Pre kresťana je odpoveď na túto otázku dosť jednoduchá. Dal ju samotný Ježiš Kristus, keď povedal: "Som cesta, pravda a život!"

Kristus je teda Pravda a všetko to čo hlásal je pravda. Lož sa nedotkla jeho perí. Za pravdu, ktorú hlásal s odvahou, dal svoj život. Apoštolí, pre ktorých sa Ježiš stal jedinou pravdou, mu venovali svoj život statočným šírením jeho učenia do sveta.

Pravda a odvaha sú dve veľmi dôležité hodnoty v živote každého človeka. A zvlášť kresťana. Chcel by som sa dnes pokúsiť aplikovať na náš život zmysel oboch týchto hodnôt.

Pravda je neobyčajne subtilná darosť ľudského ducha. Túžbu po pravde vstúpil človeku sám Boh. Vyplýva z toho, že každý človek má prirodzenú túžbu po pravde a odpor ku lži. Pravda je stále viazaná s láskou a láska je náročná. Keďže skutočná láska vyžaduje obeť, aj za pravdu treba platiť. Pravda, ktorá nás nič nestojí, je lžou!

Žiť v pravde znamená žiť v súlade so svojím svedomím. Pravda zjednocuje a spája ľudí. Veľkosť pravdy odhaľuje klamstvá zákerných a zbabelcov a naháňa ich strach. Neprestajný boj za pravdu trvá už stáročia. Pravda je však nesmrteľná, zatiaľ čo lož umiera rýchlou smrťou.

Počujme, čo povedal pred tromi rokmi kard. Wyszyński: "Ľudí, hovoriacich pravdu, môže byť málo. Ale stačí vybrať len niekoľkých, aby hlásali Jeho pravdu. Iba živé slová potrebujú byť početné, pretože klamstvo je rôznorodé. Ponúka sa ako tovar, musí byť sústavne obnovované, musí mať početných sluhov, ktorí sa podľa určitého programu učia na dnes, na zajtra, na jeden mesiac. Na zvládnutie techniky takto programovanej lži treba množstvo ľudí. Na hlásanie pravdy stačí len zopár. Skupinka ľudí, ktorí bojujú za pravdu stačí na šírenie svetla. Ostatní ľudia prídu za svetlom sami od seba. Prídu zďaleka, aby počuli slová pravdy. Nemôžeme akceptovať pravdy ľahké, povrchné, výtvory propagandy a pravdy, ktoré nám natlačili násilím. S tým sa nemôžeme uspokojiť. Musíme sa učiť rozlišovať lož od pravdy. A to nie je ľahké v epoche, v ktorej žijeme. V epoche, o ktorej istý súčasný básnik povedal: Ešte nikdy nás tak kruto nebičovali bičom lží a pokrytectva!"

Slovo dňa bolo vybraté z kázne Jerzyho Popiełuszka, ktorého niekoľko mesiacov neskôr zavraždili príslušníci ŠtB!

- o -

Turecko: 21-ročná Düngr Gül, ktorá konvertovala na katolícku vieru - pochádza zo Smiřny - odíde v týchto dňoch do Stredoafričkej republiky ako dobrovoľníčka, aby pracovala ako pôrodná asistentka v misionárskych ambulanciách. Ukončila práve kurz tropických chorôb v Taliansku a spolu s ďalšími tromi ošetrovatelkami chce byť k dispozícii svojej zdravotníckej poznatky potrebám bratom a sestrám v rozvojových krajinách.

Madrid: Podľa správ rakúskej katolíckej tlačovej služby Kathpress, ofenzíva sektárov neušetrila ani pofrankovské Španielsko. Okolo 6 tisíc mladých ľudí je vraj zapojených v sektách a asi 20 x toľko s nimi sympatizuje. Španielska vláda kvôli tomu však nemieni obmedzovať náboženskú slobodu. Zasiahne vraj iba v tých prípadoch, keby bol ohrozený verejný poriadok. Príťažlivosť siekt je dôsledkom vákuá, ktoré sa vytvorilo následkom neschopnosti spoločenských skupín a cirkví poskytnúť možnosť mladým ľuďom uplatniť sa....

~~Mládežnícke vysielanie slovenského programu Vatikánskeho rozhlasu~~
 Vás vítá pri rozhovore s novým spolupracovníkom redakcie mládežníckeho vysielania

Otcom Dr. Jozefom Heribaňom, profesorom na Pápežskej saleziánskej univerzite v Ríme, odborníkom na poli biblických vied.

- Otec Heriban, čo Vás priviedlo k tomu, že ste sa špecializovali v biblických vedách?

Zásluhu na tom majú viaceré faktory! Napr. už počas gymnaziálnych štúdií v Trnave som sa s odúševnením venoval štúdiu cudzích rečí: nemčiny, francúzštiny, angličtiny, taliančiny a prirodzene, aj štúdiu klasických rečí - latinčiny a gréčtiny. To bol akoby predpoklad pre štúdium biblických vied. Dalším faktorom bolo to, že počas teologických štúdií v Turíne nám prednášali sväté Písmo profesori, ktorých odborná príprava, najmä odúševnenie, s akým nás uvádzali do tajomstiev biblického štúdia, ma natolko očarili, že som využil všetok voľný čas na prehĺbenie svojich vedomostí v tomto odbore...

- Kde ste sa špecializovali v biblických vedách po skončení teologických štúdií a po kňazskej vysviacke?

Predstavení si všimli moju záľubu v štúdiu svätého Písma a preto ma poslali študovať na Pápežský biblický inštitút v Ríme. Predo mnou tam skončili štúdiá prof. Viliam Pavlovský a prof. Štefan Porúbčan, ktorí sú už obidvaja na večnosti. Mojim kolegom bol aj americký Slovák John Bukovský...

Už vtedy sme plánovali vytvoriť kolektív slovenských biblistov s cieľom pripraviť nový slovenský preklad celého svätého Písma z pôvodných semitských a gréckych textov a zostaviť príručky pre štúdium Biblie v slovenskom jazyku. Nebohý prof. Porúbčan vykonal v tomto smere úspešnú užitočnú prácu! Známa je jeho knížka "Úvod do Písma svätého" a najmä jeho preklad Nového zákona podľa grécko-semitskej pôvodiny, ktorý vydal Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda v Ríme.

- Mali ste možnosť urobiť niečo aj Vy v tomto ohľade?

Bohužiaľ, okolnosti mi to nedovolili, lebo po skončení štúdia na Biblickom inštitúte v Ríme, som odišiel do Japonska, aby som tam prednášal sväté Písmo na našej Saleziánskej teologickej vysokej škole.

- A mali ste možnosť aj publikovať v týchto rečiach?

Publikoval som svoje práce v japončine, najmä keď som sa stal docentom na teologickej fakulte jezuitskej univerzity Sophia v Tokiu. V japončine vyšli viaceré moje články, kratšie monografie a niekoľko komentárov k listom sv. Pavla.

- Ako salezián, teda duchovný syn don Boska, mali ste zaiste možnosť venovať sa mladým ľuďom?

Áno, práca medzi mladými, najmä medzi študentmi, to bol môj každodenný chliebik. Prednášky, biblické krúžky, spevokol, liturgické slávnosti a najmä práca v mládežníckych strediskách, ktoré sú v Japonsku pri každej fare a škole!!! mi dali možnosť poznať problémy mladých ľudí a pomáhať im.

- Ako prišlo k tomu, že po dvadsiatich rokoch pôsobenia v Japonsku ste sa vrátili do Ríme?

Po takých rokoch vedeckej práce v Japonsku predstavení mi umožnili niekoľkoročný pobyt v Ríme, aby som sa prehĺbil na poli biblického bádania. Využil som tento čas na vypracovanie doktorskej práce, ktorá vyšla knižne v roku 1983 a to bola príčina, prečo ma potom zadržali na Pápežskej saleziánskej univerzite v Ríme.

– Mohli by ste nám aspoň niekoľkými slovami naznačiť tému tejto Vašej najdôležitejšej vedeckej práce?

Predmetom môjho štúdia je kristologický hymnus v 2. hlavě listu sv. Pavla Filipanom. Apoštol Pavol predstavuje Filipanom Ježiša Krista ako príklad poníženosti, altruizmu a služby k blížnemu, ktoré boli prejavom jeho kenózy – čiže jeho zrieknutia sa božskej dôstojnosti, aby sa ako služobník mohol vešovať ľuďom, ktorých prišiel vykúpiť. No práve pre toto jeho poníženie Boh Otec ho povýšil na Pána celého vesmíru.

– S radosťou sme čítali veľmi pozitívne recenzie o tejto Vašej knihe v talianskych vedeckých časopisoch. Napr. svetoznámy biblista Dr. Virgulin končí svoju pozitívnu recenziu v časopise Urbaniánskej univerzity "Euntes docete", keď píše: "Dielo je vzorom v tomto odbore vedeckej literatúry." Odteraz nemožno písať o nádhernom hymne na Kristovo poníženie sa a neprešľudovať si túto dôležitú vedeckú prácu Jozefa Heribana, ktorá slúži na česť vedeckej činnosti Pápežskej salesiánskej univerzity v Ríme". Chceli by sme k tomu dodať, že táto Vaša vedecká práca slúži aj na česť nášmu národu, lebo na obálke knihy sa výslovne spomína, že ste Slovák!

Pozitívne recenzie o spomínanej knihe vyšli aj inojazyčných vedeckých časopisoch – a to aj z pera nekatolíckych vedcov. Zo svojej stránky som spokojný, že dielo – ako to tvrdia autori recenzií – je hodnotným prínosom nielen pre lepšie porozumenie spomínaného hymnu v liste Filipanom, ale aj pre pochopenie kristológie sv. Pavla a teda samej osoby Ježiša Krista.

– Teraz tak trochu zvedavá otázka: Máte v pláne vydať niečo z Vášho odboru aj v slovenčine?

Pri pohľade na veľký nedostatok biblickej literatúry v slovenčine, cítim priam povinnosť pripraviť niekoľko základných príručiek pre štúdium svätého Písma v materinskej reči. Ako prvý krok v tomto smere som vypracoval bibliografickú príručku pre štúdium sv. Písma a pripravujem aj slovník biblických termínov a pojmov.

– Sme tomu veľmi radi. Vznára sa však otázka: Práce, ktoré ste spomenuli, nie sú určené skôr pre odborníkov ako pre široký okruh čitateľov?

Máte pravdu, i ja som si položil túto otázku. A skutočne, najprv som začal pripravovať materiál pre všeobecný úvod do sv. Písma. Narazil som však na veľkú prekážku: zistil som, že v slovenčine nemáme ustálenú biblickú vedeckú terminológiu!!! To ma priam prinútilo, aby som najprv pripravil slovník biblických termínov a pojmov.

Ďalšie spomínané dielo "Bibliografická príručka" má zatiaľ informovať záujemcov o vážne štúdium sv. Písma o tom, čo bolo vydané na tomto poli v cudzích rečiach. Bibliografická príručka je už pripravená pre tlač, kým spomínaný slovník biblických termínov dúfam dokončiť v roku 1985.

– Vopred sa tešíme na Vaše práce z odboru sv. Písma a to tým viac, že najmä naši mladí poslucháči sa často stretávajú s tvrdením, že Biblia je iba zbierka bájak a mýtov.

Také tvrdenie vzbudzuje u vzdelaných ľudí iba sútrpný úsmev. Ved' nijaký iný historický alebo literárny spis nie je predmetom takého obsírneho a dôkladného vedeckého výskumu, ako Biblia! Už to naznačuje, že sväté Písmo nie je zbierkou bájak a mýtov. Biblia je naozaj tým, za čo ju pokladajú veriaci v Boha už celé tisícročia: je to kniha, obsahujúca Božie zjavenie. Podáva nám Božie posolstvo o oslobodení človeka a ľudstva z jarma hriechu a o jeho pravej a večnej záchrane.

Táto vierá a toto presvedčenie sú potvrdené, aj vedecky podložené nespočetnými vedeckými a odbornými prácami v každom odvetví biblických vied. Okrem toho seriózne štúdium pôvodných textov Starého a Nového zákona, o ich literárnych vlastnostiach a hodnotách, objasnených aj mimobiblickou literatúrou, robia z biblických textov unikum svetovej literatúry! Aj pobočné vedy, ako je archéológia a história, geografia, filológia a porovnávacie dejiny náboženstiev, nielenže dokázali historickosť a hodnotu a vernosť sv. Písma, ale aj nepriamo potvrdili jeho božský pôvod a vyzdvihli jeho vysoké náboženské a morálne hodnoty, ktoré budia záujem a obdiv aj u príslušníkov nekresťanských vierovyznaní.

Nemyslím teda, že sa nájde vedec, hodný tohto titulu, ktorý by tvrdil, že Biblia - to sú bájky a rozprávky!

- Ak sa nemýlim, Vaše slová nepriamo potvrdzujú aj fakt, že Biblia je najrozšírenejšia kniha na svete.

Správne: Biblia má nielen primát, že bola preložená skoro do všetkých rečí na svete, ale že sa stala aj bestsellerom, dokonca aj v Japonsku a že je najviac čítanou knihou na svete! Biblia je jediná kniha, ktorú ľudia po stáročia a tisícročia neprestajne prepisujú, vydávajú tlačou a čítajú ako nijakú inú knihu. Biblia si zachovala svoju mladistvosť, svoju čerstvosť a presvedčivosť až dodnes! Je to jediná kniha, ktorá nikdy nevyšla z módy, ktorá je vždy aktuálna a potrebná. Preto si zasluhuje, a b y s m e j u č í t a l i , š t u d o v a l i , v á ť i l i s i j u a n a j m ä ž i l i p o d l a n e j !

- Vďaka Vám, otec Heriban, za Vaše povzbudzujúce slová! Zaiste nájdu živý ohlas v srdciach našich mladých poslucháčov. A na záver ešte jedna otázka:

Keby niekto z poslucháčov napísal list a predložil svoje otázky o svätom Písme a o iných problémoch, dali by ste mu odpoveď?

V rámci svojich možností som ochotný dať k dispozícii - najmä mladým - ovocie svojho dlhoročného bádania v odbore biblických vied!

Milí mladí priatelia!

Slová otca Heribana sú nielen zaujímavé, ale nás aj pobádajú k tomu, a b y s m e č a s t e j š i e č í t a l i P í s m o s v ä t é , ktoré je pre nás - veriaceich kresťanov - svetlom a silou života! Kto nepozná sväté Písmo, nepozná ani Ježiša Krista - hovorí svätý Hieroným. A veľký básnik 18. storočia Goethe dodáva:

ČÍM VIAC ĽUDIA POKROČIA V PRAVEJ KULTÚRE, TÍM VIAC BUDÚ ČÍTAŤ

SVÄTÉ PÍSMO !

- o -

Praha: Na záver mimoriadneho Svätého roku zveril Ján Pavol II. mládeži 4 m vysoký drevený kríž, ktorý stál predtým na námestí sv. Petra. Tento kríž bol odvtedy už v Lurdech, v Paray le Monial, v Taizé a Arc a nemecká mládež ho tiež priniesla na posledný zjazd nemeckých katolíkov, ktorý sa v roku 1984 konal v Mníchove. Deň pred sviatkom Troch kráľov ho 12 mladých katolíkov zo západného Nemecka priviezlo do Československa a odovzdalo kardin. Tömášškovi. Pán kardinál sa poďakoval mladým Nemcom za toto nádejné znamenie solidárnosti, ktoré bude československú mládež posilňovať na jej ťažkej ceste viery. Kardinál tiež zdôraznil, že sa mládež v Československu stále viac zaujíma o náboženstvo a preto berie na seba často i ťažké obete. Pre nemeckú delegáciu to bol dojímavý okamih, keď pán kardinál záverom povedal: KTO PRACUJE PRE BOŽIE KRÁĽOVSTVO, ROBÍ MNOHO. KTO SA PREŇ MODLÍ, ROBÍ VIAC. A KTO PREŇ TRPÍ, ROBÍ VŠETKO!

Myšlienka dňa :

Všetka múdrosť pochádza od Boha a s ním je naveky. Piesok mora kvapky dažďa- kto môže spočítať? Výšku nebies a šírku zeme a hĺbku priepasti a múdrosť- kto môže prebádať? Skôr ako to všetko, stvorená bola Múdrosť. Skúsená rozvážnosť je od večnosti. Zdrojom múdrosti je slovo Božie. a večné zákony sú jej cesty. Koreň múdrosti- komu bol odhalený a zámer jej kto spoznáva? Komu bolo zjavené pochopenie múdrosti a kto poznal jej veľkú skúsenosť?

Iba jeden je múdry, veľmi strašný. Sedí na svojom tróne: PÁN. On ju stvoril, videl a spočítal a vylial ju na všetky svoje diela, na všetko čo žije, podľa svojej štedrosti. Dal ju tým, ktorí Ho milujú. Bázeň pred Pánom je česť a sláva, veselosť a koruna radosti. Bázeň pred Pánom osviežuje srdce, dáva veselosť, radosť a dlhý život. Kto sa bojí Pána, bude sa mať nakoniec dobre a v deň svojej smrti bude velebený.

Vznešená múdrosť je milovať Boha. Komu sa ukáže aby ju videl, ten ju miluje. Dáva sa na ňu a diví sa jej veľkým divom. Začiatok múdrosti je báť sa Pána. Spolu s vernými býva stvorená v materinskom lone. Kráča s vyvolenými ženami a býva spoznaná na spravodlivých a verných. Bázeň pred Pánom je zbožná veľa. Zbožnosť ochraňuje a srdce robí spravodlivým. Dáva potešenie a radosť. Kto sa bojí Pána, nakoniec sa bude mať dobre a v deň svojej smrti bude velebený!

Bázeň pred Pánom je plnosť múdrosti. Ľudí dokáže opojiť svojimi plodmi. Svojimi pokladmi naplní celý ich dom a ich sýpky svojimi plodmi. Bázeň pred Pánom je koruna múdrosti. Donáša pokoj a plné zdravie. A videl ju a spočítal ju, ale obe sú Božím darom. Dáva vedomosti a múdru rozvahu a rozmnožuje slávu tých, ktorí sa jej pri-držajú.

Bázeň pred Pánom je koreňom múdrosti a jej ratolesti sú dlhý život!

- o -

Šťastný je ten, koho učí samotná Pravda. Nie odmeranými a nestály-mi slovami, ale ako je sama v sebe. Naše mienka a vnímanie nás často klame a je krátkozraké. Čo prospeje veľké hĺbanie o tajomných a skrytých veciach, ktorých nepoznanie nám nebude na Božom súde k prítiaži? Je veľká pošetilosť, že nedbáme na veci užitočné a potreb-né a dokonca sa zháňame po veciach škodlivých a zhubných. Máme oči a nevidíme. Čo nám môže záležať na prílišnom triedení? Ku komu hovo-rí večné Slovo, ten je zbavený mnohých domnienok! Všetko vzniklo z jedného Slova a všetko rozpráva o Jednom- a to je Začiatok-Kristus, ktorý hovorí i k nám. Bez Neho nikto ni nepozná, ani správne nepo-sudzuje. Komu sú všetky veci tým jedným, kto všetko vzťahuje k tomu Jednému a všetko vidí v tom Jednom, ten môže mať pevné srdce a spo-kojne zotrvať v Bohu. Bože, Pravda, zjednot' ma s Tebou v ustavičnej láske! Mnohé sa mi prieči, čo čítam alebo počujem. V Tebe je všetko čo chcem a po čom túžim. Nech umlknú všetci učitelia a stíši sa všet-ko tvorstvo pre Tvojou tvárou. Hovor ku mne iba Ty sám!

Čím viac je niekto sám v sebe zjednotený a v srdci jednoduchý, tým viac vznešených práv ľahko pochopí, lebo dostáva svetlo rozumu zhora. Čistý, prostý a stály duch sa ani pri mnohej práci nerozptyľuje, le-bo všetko koná na Božiu česť a slávu a snaží sa nedbať o vlastné uplatnenie. Čo ťa viac obťažuje a prekáža ti, ako neumŕtvená žiados-tivosť tvojho srdca? Dobrý a zbožný človek usporadúva svoje činy naj-prv v mysli, skôr ako ich uvedie v skutok. A nedá sa tými skutkami zatiahnuť k túžbam hriechnej náklonnosti, ale sám ich podrobuje roz-vážnemu úsudku zdravého rozumu. Kto zvädza' ťažší boj ako ten, kto sa snaží zvíťaziť sám nad sebou?! - A to by malo byť naším úsilím: pre-máhať seba a každodenne nadobúdať nad sebou väčšiu moc a tak sa zdo-konaľovať!

Matej Zatzko :

Rehoľ a piaristov .

=====

Ich zakladateľom bol sv. Jozef Kalazanský, ktorý sa narodil 11. septembra 1556 na hrade Don Pedro de Calasanz v Petralte v Španielsku. Jeho predkovia vládli roku 716 na navarskom tróne. Jozef zdedil po otcovi bystrosť umu a rytierske čnosti a po matke jennú myseľ a nábožného ducha.

Ako 9-ročný odchádza do Estadilly na školu, ktorá zodpovedá našej strednej škole. Univerzitu končí v Leride, kde študoval filozofiu. Vo voľných chvíľach navštevuje chorých a teší zarmútených. Potom sa odoberá do Valencie, kde študuje bohoslovie, ktoré zakončuje doktorátom, i z práva.

Onedlho mu zomrie jediný brat a nato milovaná matka. Keďže otec už len v ňom vidí záchrancu svojho rodu, núti ho, aby sa oženil. Ale on tým viac túži po kňazskom stave. Keď ťažko ochorie, otec súhlasí s jeho žiadosťou, aby sa stal kňazom, ak vyzdravie. Vyzdravel a 17. decembra 1583 bol vysvätený za kňaza. Čoskoro sa stáva pravou rukou biskupa a požehnaním pre veriacich.

Keď mu zomrel otec, stáva sa dedičom. Z majetku rozdáva hojnú almužnu chudobným celého okolia. Utrápeným zotiera slzy, chorých lieči, otrhaných šatí a hladných nasycuje. Onedlho je menovaný za farára a sotva 34-ročný sa generálnym vikárom biskupa.

Široko-ďaleko preniká chýr o jeho svätosti a múdrosti, aby neskôr samotný Filip II. ho určil na biskupský stolec. Ale v Jozefovi dozrieva iné rozhodnutie. Roku 1592 zavíta do Ríma. Kardinál Anton Colonna je naň upozornený ako na kňaza svätého života. Tento ho vymenuje za profesora teológie a zverí mu výchovu kniežata Filipa. Hoci ho zovšadiaľ obklopuje nádhera, bohatstvo a lesk, i naďalej ostáva skromným Božím sluhom. Žije v skutkoch kresťanského milosrdenstva: vyhľadáva najnižšie vrstvy rímskej chudoby, zhromažďuje robotníkov a pomáha im. Ale Boh ho určil na inú prácu.

Zahĺbený do myšlienok kráča po rímskych uliciach; keď zbadá krádel detí, telesne i duševne zanedbaných. Odrazu počuje vnútorný hlas: "Na teba je zverený chudobný a sirote ty budeš ochrancom!" Trocha postojí, ale hneď všetko chápe. Cíti, že nebeský Otec si ho vyvolil za záchrancu týchto a iných opustených detí. Pozbiera ich, zhromažďí a vyučuje ich katechizmu, naučí čítať písať a počítat. Z tejto jednotriednej školy, otvorenej roku 1597, vyrástli školy piaristov.

Deti chudobných rodičov sa hrnú k Jozefovi, ktorí ich s otcovskou láskou prijíma. Škola sa rozširuje, hľadá spolupracovníkov. Z lásky k týmto maličkým sám pracuje do neskorých nočných hodín. Jeho školy berie pod svoju ochranu Svätý Otec a Jozefa chce dva razy vymenovať za kardinála, ale tento túto hodnosť vo svojej poníženosti neprijíma.

Aby svojim školám zabezpečil náboženský charakter, trvanlivosť, utvoril kongregáciu, ktorú pápež Pavol V. potvrdil 6. marca 1617 a kardinál Giustiniani ho 25. marca oblečie do rehoľného rúcha.

Kláštory sa rozširujú nielen v Taliansku, ale aj za Alpami. Na Slovensku sa usadili roku 1642 v Podolínci, kde založili prvý kláštor.

Pápež Gregor XV. 18. novembra 1621 za veľké zásluhy povýšil mladú kongregáciu na rehoľu so slávnostnými sľubmi a Jozefa Kalazanského vymenoval za generálneho predstaveného.

Jozef Kalazanský sa dožil 92 rokov. Smrť ho zmohla zvláštnym spôsobom: potkol sa o kameň a ťažko si poranil nohu, takže si musel ľahnúť, aby už viac nevstal. Keď sa Svätý Otec Inocent X. dozvedel o jeho nehode, udelil mu požehnanie. Jozef i v posledných hodinách života povzbudzuje svojich bratov, aby milovali Pannu Mariu a pod jej ochranou vychovávali a učili deti. Ona bude ich matkou a ochrankynou rehole. Opätovne posilnený sviatosťami umierajúcich tri razy zvolal meno Ježiš a 25. augusta 1648 ticho usnul. 7. augusta 1748 bol vyhlásený za blahoslaveného a 16. júla 1767 za svätého.

Slovenská provincia piaristov bola so súhlasom Svätej Stolice utvorená roku 1930. Svoje kolégia mali v Nitre, Prievidzi, Sv. Jure a v Trenčíne. Noviciát bol vo Sv. Jure. Tu bývali klerici, ktorí navštevovali teologickú fakultu a univerzitu v Bratislave.

V školskom roku 1941/42 vytvorili v Trenčíne 4. triedu gymnázia so 186 žiakmi. Každým rokom pribúdala jedna trieda. Pri gymnáziu bola zriadená Mariánska kongregácia, pokračovanie pôvodnej, ktorú roku 1657 založili jezuiti.

Cieľom a poslaním piaristov je výchova zdravej, šlachetnej a sebavedomej slovenskej mládeže, aby sa stala pevným pilierom kresťanstva. Keď k tomuto nábožnému duchu pridáme ducha zdravého slovenského povedomia, mohol sa vychovať mladík, ktorého veda ozdobuje a čnosť korunuje.

Prvé kolégium piaristov na Slovensku bolo založené poľským kniežaťom Stanislavom Lubomírskym roku 1642 v Podolínci. Bolo to práve v protireformačnom hnutí, ktoré si vyžadovalo nielen dobrých učiteľov, ale aj horlivých kazateľov. Na rozšírenie vigry bol založený aj kláštor v Prievidzi. Roku 1666 ho založila Františka, vdova po gr. Pavlovi Pálffy. Súčasne založila aj školu, ktorá tiež prekvitala a vychovala veľa slovenskej sebavedomej inteligencie. Kolégium vo Sv. Jure založil roku 1685 ostrihomský primas Juraj Szelepcsényi a v Nitre roku 1701 založil kolégium i s veľkým konviktom Ladislav Matyasovszky, nitriansky biskup.

Z kláštorných kroník vysvitá, že piaristi sa zapodievali nielen vyučovaním, ale aj pastoraáciou a misiami. Ich horlivý apoštolát prinášal hojné ovocie. Ich zásluhou je, že mnohé slovenské protestantské kraje sa vrátili do lona Cirkvi.

Za svoju požehnanú a nevšednú osvetovú a pedagogickú prácu dostalo sa im uznania aj na celokrajinskom sneme roku 1715, kde bol vydaný 102. zákon, ktorým sa stávajú verejnou korporáciou a povoľovalo sa im usadiť a vyučovať v celom bývalom Uhorsku. Medzi profesorami bolo aj veľa Slovákov, ktorí vynikali vo všetkých vedných oboroch. Na pestovanie náboženského ducha zakladali Mariánske kongregácie, kde vychovávali silné kresťanské charaktery. Piaristické gymnáziá na Slovensku vychovali veľa mužov, ktorí mali vedúci zástoj v živote a histórii Slovenska.

Hlasy z domova a misií, roč. XXVIII., 1942, č. 6, str. 128; č. 7, str. 152.

- o -

- Ruženec je najmocnejšia zbraň, ktorou sa dnes v našich bojoch môžeme brániť. /Sestra Lucia z Fatimy/
- Ruženec je moja knižnica. /Sv. Klement Hofbauer/